

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

درس ۱۱: ورود اسلام به ایران

با ورود سپاه اسلام به ایران و فروپاشی حکومت ساسانی، دوره ایران باستان به پایان رسید
و عصر جدیدی در تاریخ ایران آغاز شد.

ایران در زمان ظهور اسلام

قتل خسرو پرویز به دست پسر خود

رقابت و دشمنی در درون دربار ساسانی

در مدت ۴ سال بیش از ۱۰ نفر بر تخت شاهی نشستند.

شورش فرماندهان و دخالت آنها در رقابت های سیاسی

تضعیف روحیه سپاهیان و کاهش توان جنگی

نارضایتی مردم از حکومت ساسانیان

نظام طبقاتی، بی عدالتی و تبعیض و مالیات های سنگین

طغیان رودهای دجله و فرات و شکسته شدن سدها

از بین رفتن بخش وسیعی از زمین ها و مزارع حاصل خیز در بین النهرین

قحطی و شیوع بیماری های طاعون و وبا

فتح ایران و سقوط ساسانیان

صدور فرمان حمله به ایران (ساسانیان) و روم شرقی توسط ابوبکر

تصرف مناطقی از بین النهرین (سَوَاد) توسط اعراب مسلمان

فتح بخش اعظم ایران در زمان خلافت عمر

نبرد قادسیه

نبرد قادسیه

ارتش ساسانی از سپاه مسلمانان که روحیه بالاتر و انگیزه بیشتری داشت شکست خورد.

رستم فرخ زاد، فرمانده سپاه ساسانی کشته شد.

تیسفون پایتخت ساسانیان با گنجینه ای از غنائم به تسخیر سپاه اسلام درآمد.

چند سال بعد، در نبردی که در «نهادن» (در نزدیکی همدان) رخ داد، ضربه نهایی بر پیکر
ارتش ساسانی وارد شد.

تصرف شهرها و ولایات ایران توسط مسلمانان

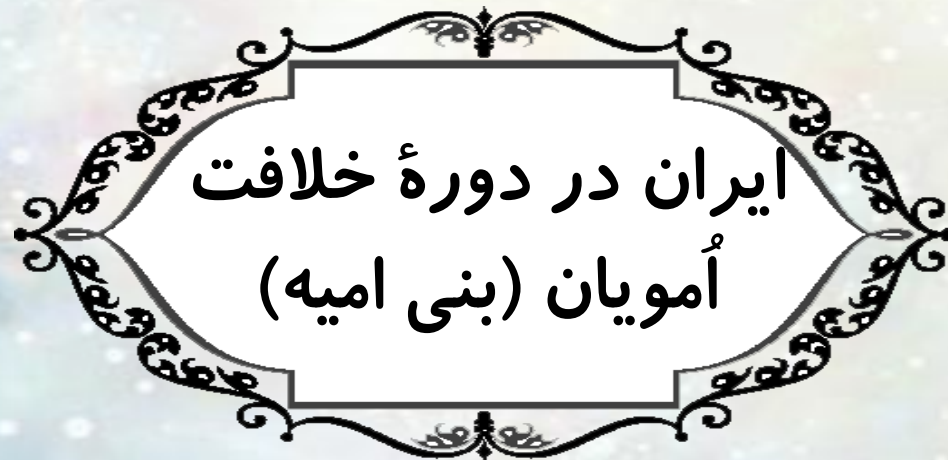

ورود سپاه اسلام به خراسان و کشته شدن یزگرد سوم توسط آسیابانی در مرو

سقوط امپراتوری ساسانی پس از ۴۰۰ سال فرمانروایی بر ایران

به دلیل ظلم های حکومت ساسانی ، مردم نه تنها حکومت را برای مقابله با اسلام یاری
نمی کردند، بلکه پادشاه خود را نیز کشتند.

ایران در دورهٔ خلافت أُمویان (بنی امیه)

أُمویان حکومت خود را بر پایهٔ خشونت و ظلم بنا نهادند و چندان به دستورات دینی پایبند نبودند.

در آن دوره اشراف و سران قبایل عرب، بر بیشتر ولایات ایران، حکومت می کردند.

مرکز خلافت أُمویان در شهر شام (دمشق امروزی) بود.

بنی امیه به قوم و نَسَب خود، فخر فروشی می کردند.

آنان قوم عرب را برتر و شریف تر از سایر اقوام می پنداشتند.

اقوام غیر عرب از جمله ایرانیان مورد تحقیر و توهین قرار می گرفتند و اجازه نداشتند مقام و منصب های مهم، مانند حکومت ولایات یا فرماندهی سپاه را عهده دار شوند.

شهادت امام حسن و امام حسین و امام سجاد و امام محمد باقر (ع) در دوران بنی امیه

آزار و اذیت شیعیان

مردم ایران که از ظلم و ستم و قوم گرایی اُمویان به ستوه آمده بودند، از هر فرصتی برای مخالفت و **مبارزه با حکومت اموی**، استفاده می کردند.

حضور مؤثر ایرانیان در **قیام ها** و شورش های علیه اُمویان

وقتی «**مختار ثقفی**» در کوفه به خونخواهی امام حسین (ع) و یارانش قیام کرد، ایرانیان با شور و شوق به او پیوستند.

صحنه ای از
سریال
مختارنامه

کیان ایرانی در کنار مختار

قبر مختار ثقفی در
کوفه

ایران در دوره خلافت عباسیان (بنی عباس)

خاندان عباسیان از مخالفان بنی امیه بودند.

فرستادن نمایندگان به نقاط مختلف ایران از جمله خراسان

دعوت مردم به قیام علیه بنی امیه و حکومت یکی از افراد خاندان پیامبر

???

ایرانیان مسلمان به ویژه خراسانیان دعوت عباسیان را پذیرفتند.

قیام ابومسلم سردار ایرانی در خراسان

شکست اُمویان و به خلافت رساندن سَفّاح از خاندان عباسیان

منصور، خلیفه دوم عباسی، شهر بغداد را بنا کرد و آن را مرکز خلافت عباسیان قرار داد.

ابومسلم خراسانی در جنگ با امویان

ابومسلم خراسانی
۱۰۰ - ۱۳۷ ه.ق
رهبر نهضت ضد امویان

عباسیان نیز در ظلم و ستم دست کمی از اُمویان نداشتند.

خلفای عباسی از جمله منصور، هارون الرشید و مُتوکل، امامان شیعه را به سبب مبارزه با ظلم و ستم، به زندان انداختند و به شهادت رساندند.

امام جعفر صادق(ع)، امام موسی کاظم(ع)، امام رضا(ع)، امام محمد تقی(ع)، امام علی نقی(ع)، امام حسن عسگری(ع)
توسط عباسیان به شهادت رسیدند.

آنها نیز همچون اُمویان در کاخ ها به خوشگذرانی می پرداختند.

خلفای عباسی بر خلاف اُمویان از ایرانیان در سمت های مهمی چون وزارت و فرماندهی سپاه و حکومت شهرها، استفاده می کردند.

البته بسیاری از ایرانیانی که به خدمت خلافت عباسی درآمدند، سرنوشتی تلخ و ناگوار داشتند.

قتل ابومسلم توسط منصور عباسی

به زندان افکندن و کشتن خاندان برمکیان توسط هارون الرشید

هارون الرشید - خلیفه عباسی، به علت حرص و طمع در مملکت داری خویش، سعی داشت مخالفان خود را به هر وسیله و بهانه ای از سر راه خود بردارد برای همین یا آنها را می کشت و یا به زندان می فرستاد. زندانی که رهایی از آن امکان نداشت.

امام موسی کاظم (علیه السلام) دوره ی امامت خود را در زمان این ظالم می گذرانند ایشان مورد احترام و محبوب دل مومنان بودند و به طبع مخالف ظلم.

هارون الرشید، امام را یک خطر خیلی جدی برای خود می دانست. او سعی و کوشش داشت تا علمای برجسته ی اسلامی را ترغیب کند که فتوا دهند امام موسی کاظم از دین خارج شده است. بدین ترتیب زمینه ی اقدام علیه آن بزرگوار آماده گردد.

یکی از علمای آن روزگار بهلول بود و هارون الرشید از او خواست که فرمان قتل امام موسی کاظم (علیه السلام) را امضا کند. بهلول ماجرا را به اطلاع امام رساند و چاره طلبید.

امام موسی کاظم (علیه السلام) که در زندان هارون الرشید به سر می بردند فرمودند: خود را به دیوانگان شبیه ساز تا از این خطر رهایی یابی. بهلول، خود را به دیوانگی زده و به شمشیر طنز و طعنه و مسخرگی، بر حکومت ظالم، حمله آورد.

نام اصلی این مرد بزرگ ((وهب بن عمرو)) می باشد. و چون گشاده رو و خندان و زیبا چهره بود، بهلول نام می گیرد که به معنی همه ی این صفات است.

داستانی کوتاه از بهلول و هارون الرشید

روزی خلیفه هارون الرشید به اتفاق بهلول به حمام رفت . خلیفه از روی شوخی از بهلول سوال نمود اگر

من غلام بودم چند ارزش داشتم ؟

بهلول جواب داد پنجاه دینار.

خلیفه غضبناک شده گفت :

دیوانه تنها لُنگی که به خود بسته ام پنجاه دینار ارزش دارد . بهلول جواب داد من هم فقط لُنگ را قیمت

کردم . و الا خلیفه قیمتی ندارد .

در قرن سوم هجری، خلافت عباسی رو به ضعف نهاد.

شکل گیری حکومت هایی در نقاط مختلف ایران و تجزیه قلمرو پهناور خلافت عباسی

به گفته برخی از مورخان، سلمان فارسی نخستین ایرانی بود که در مدینه به حضور حضرت محمد(ص) رسید و به دین اسلام مشرف شد.

سلمان در جنگ احزاب (خندق) حضور داشت و پیشنهاد کرد برای دفاع از شهر مدینه در مقابل حملهٔ مشرکان، خندقی حفر شود.

پیامبر دربارهٔ او فرمود: « سلمان از اهل بیت ماست »

آرامگاه سلمان فارسی در ۳۰ کیلومتری جنوب شرقی بغداد (مدائن)

سلمان همچون مقداد، ابوذر و عمار، از جمله یاران با وفای امام علی(ع) بود.
حاکمان ایرانی یمن نیز در زمان رسول خدا به مدینه رفتند و به دین اسلام ایمان آوردند.

مردم ایران که در عصر باستان یکتاپرست بودند پس از درک **پیام اسلام**، داوطلبانه آن دین را پذیرفتند.

پیام اسلام، برابری و برادری بود؛ این پیام برای مردم ایران که از امتیازات طبقاتی اشراف ناخشنود بودند، جذابیت فراوانی داشت

اخلاق و رفتار پیامبر و امامان شیعه، نقش مهمی در علاقه مندی ایرانیان به دین اسلام داشت.

امام علی(ع) در دوران حکومت خود هیچ برتری و امتیازی برای اعراب، نسبت به غیر اعراب در نظر نمی گرفت. از این رو، ایرانیان علاقه و ارادت خاصی به آن حضرت و فرزنداناش پیدا کردند.

حضور امام رضا(ع) و خواهرش حضرت معصومه(س) و برادرش حضرت شاهچراغ و دیگر امامزادگان در ایران، تأثیر زیادی بر توجه و گرایش مردم ایران به دین اسلام گذاشت.

حرم امام رضا (ع)

حرم حضرت
معصومه (س)

حرم حضرت
شاهچراغ (ع)

اللهم صل على سيدنا محمد
وعلى آله وصحبه وسلم

پایان

